

KNO-aandoeningen in de huisartsenpraktijk

Lea Jabaaij, Jan van Lieshout

In 2005 en 2006 komen herziene NHG-Standaarden uit over een aantal aandoeningen in het KNO-gebied. Het gaat om de standaarden allergische en hyperreactieve rhinitis, rinosinusitis, otitis externa, otitis media met effusie (OME) bij kinderen, acute keelpijn, slechthoendheid en otitis media acuta (OMA). Reden om deze aandoeningen eens nader onder de loep te nemen.

Hoe vaak komen KNO-aandoeningen voor?

Van alle KNO-aandoeningen krijgt de huisarts het meest te maken met klachten uit de groep 'allergische rhinitis, hooikoorts, niezen, loopneus', gevolgd door acute keelpijn en sinusklachten (figuur). Er is een duidelijke relatie tussen specifieke KNO-aandoeningen en de leeftijd van patiënten die met die aandoening bij hun huisarts komen. Slechthoendheid is vooral een ouderdomsprobleem: van de 1000 65-plussers bezoeken er 31 met dit probleem het spreekuur, tegen 8 patiënten onder 65 jaar. Twee keer zo veel mensen onder de 65 jaar komen met acute keelklachten in vergelijking met 65-plussers (31 versus 16). Hetzelfde geldt voor 'allergische rhinitis, hooikoorts, niezen, loopneus': 42 tegenover 24 patiënten. OMA komt vooral voor bij kinderen onder de 10 jaar.

Verwijzingen voor KNO-aandoeningen

Het merendeel van de verwijzingen voor KNO-aandoeningen gaat naar de KNO-arts, maar ook de kinderarts, dermatoloog/allergoloog en het audiologisch centrum krijgen patiënten doorgestuurd. In 2004 verwees de huisarts 17,4 van de 1000 patiënten naar de KNO-arts. Hiermee krijgt de KNO-arts ongeveer evenveel verwijzingen als de chirurg, orthopeed of oogarts. Iets meer dan de helft

(52%) van deze verwijzingen is voor een van de aandoeningen waarvoor nu een herziene standaard verschijnt (tabel). Bij de resterende groep nemen verwijzingen voor 'hypertrofie of chronische infectie van tonsillen of adenoïd' (R90) en stemklachten (R23) een groot deel voor hun rekening (11% van het totaal).

Tabel Verwijzingen naar de KNO-arts (2004)

	aantal/ 1000	% van totaal
Aandoeningen waarvoor een herziene NHG-Standaard uitkomt, waaronder:	9,0	52,0
- slechthoendheid (H02, H28, H83 t/m 86)	4,0	23,0
- acute keelpijn (R21, R22, R72, R76)	1,6	9,1
- OME (H72)	0,9	5,0
- sinusklachten (R09, R75)	0,8	4,4
- allergische rhinitis, hooikoorts, niezen, loopneus (R07, R97)	0,7	4,0
- OMA (H71)	0,6	3,4
- otitis externa (H70)	0,6	3,2
Overige aandoeningen, waaronder:	8,4	48,0
- hypertrofie/chron. inf. tonsillen/adenoïd (R90)	1,0	5,5
- symptomen/klachten stem (R23)	0,9	5,3
Totaal aantal verwijzingen naar KNO	17,4	100

* Omdat ICD-codes en NHG-Standaarden niet volledig overlappen, zijn waar mogelijk de klachten- en diagnosecodes van de ICD-coderingen samengenomen.

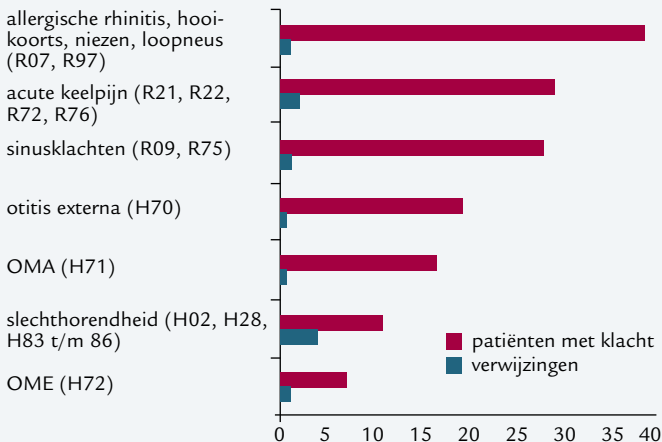
Huisartsen verwijzen 40% van de patiënten met slechthoendheid. Ze zijn daarmee de groep die de grootste kans loopt te worden verwezen (zie figuur). De huisarts verwijst 1 op de 8 patiënten met OME: procentueel de tweede grote verwijscategorie. Patiënten met 'allergische rhinitis, hooikoorts, niezen, loopneus' – het KNO-beeld dat de huisarts het meest ziet – worden het minst vaak verwezen, namelijk slechts 2,2% van de patiënten.

Conclusie

De huisarts behandelt zelf verreweg de meeste patiënten met een aandoening waarvoor nu een herziene standaard uitkomt. Van de slechthoende patiënten wordt 40% verwezen. Zou 60% ten onrechte zonder gehoorapparaat 'doof' rondlopen? Op grond van de hier gepresenteerde gegevens kunnen we geen uitspraken doen over de (on)terechtheid van wel of niet verwijzen. Zeker is dat veel slechthoende patiënten geen specialistische behandeling nodig hebben. Denk bijvoorbeeld aan geruststelling als het gehoor bij onderzoek blijkt mee te vallen, wachten tot de verkoudheid over is of gewoon oren uitspuiten. Vroeger werden patiëntjes met OMA vaak verwezen voor paracentese. Tegenwoordig is OMA nog maar zelden een reden voor verwijzing. Deze praktijk sluit aan bij de herziene standaard waarin nog maar een beperkte plaats is voor verwijzen.

De hier beschreven analyses zijn uitgevoerd met LINH-gegevens uit 2004. In 2004 participeerden 75 huisartsenpraktijken, waarin ruim 300.000 patiënten stonden ingeschreven. LINH is een project van NIVEL, WOK, LHV en NHG. Voor meer informatie over LINH kunt u terecht op de website (www.linh.nl). Reacties naar info@linh.nl.

Figuur Aantal patiënten dat in 2004 minstens een keer met een KNO-klacht bij de huisarts komt en het aantal patiënten (per 1000) dat hiervoor is verwezen. Gegroepeerd naar aandoeningen met ICD-codes waarvoor een herziene NHG-Standaard uitkomt.*

* Omdat ICD-codes en NHG-Standaarden niet volledig overlappen, zijn waar mogelijk de klachten- en diagnosecodes van de ICD-coderingen samengenomen.